

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Л.О. Ковальчук

ПЕДАГОГІКА
ВИЩОЇ ШКОЛИ

Методичні матеріали
до семінарських і практичних занять,
самостійної та індивідуальної роботи,
організації контролю навчальної діяльності
для магістрів першого курсу хімічного факультету
(денна форма навчання)

Затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи



проф. Квас О.В.

Львів 2022



ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Практичне заняття № 1

МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

- ◆ Питання для самостійної підготовки студентів до практичної роботи
1. Методологія науково-педагогічних досліджень у вищій школі (рис. 1).



Рис. 1. Логіка науково-педагогічних досліджень

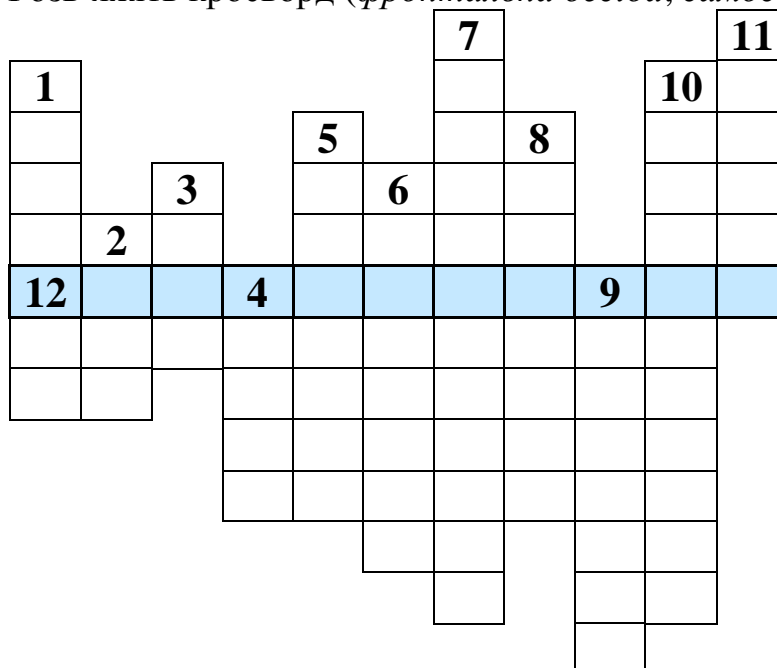
2. Методика науково-педагогічних досліджень у вищій школі (рис. 2).



Рис. 2. Методи науково-педагогічних досліджень

◆ Виконання завдань практичної роботи (письмово):

Завдання 1. Розв'яжіть кросворд (фронтальна бесіда, самостійна робота):



- По вертикалі:* 1 — найсуттєвіші, найхарактерніші з практичного чи теоретичного погляду властивості, особливості, риси об'єкта, які підлягають безпосередньому аналізу, вивченню;
- 2 — форма наукового узагальнення, короткий виклад основних положень доповіді або наукової статті без системи доказів, фактичного матеріалу;
- 3 — ідеальне мисленнєве передбачення кінцевого результату дослідження, якого прагне досягти дослідник;
- 4 — фрагмент дійсності, на який спрямовано практичну або пізнавальну діяльність дослідника;
- 5 — різні за змістом і обсягом види науково-дослідницької роботи;
- 6 — наукове питання, на яке сьогоднішні знання не дають готової відповіді;
- 7 — важливість, значущість теми дослідження, відповідність сучасним потребам педагогічної науки і практики;
- 8 — літературно оформлена робота, яка ґрунтується на оригінальному матеріалі;
- 9 — наукове передбачення результатів дослідження на основі припущення;
- 10 — свідомий цілеспрямований пошук шляхів удосконалення педагогічного процесу з використанням певного наукового апарату, наукових методів;
- 11 — основна форма письмової інформації, у якій висвітлюється вузька проблема, обмежене коло питань, що є частиною дослідницької роботи;
- По горизонталі:* 12 — ?.

Завдання 2. Заповніть таблицю, вказуючи відповідні буквені позначення об'єкта і предмета дослідження (*фронтальна бесіда, самостійна робота*):


| № | Об'єкт дослідження | Предмет дослідження |
|---|--------------------|---------------------|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

- №1:** а) діагностування результатів навчання студентів у процесі вивчення хімії;
 б) модульний контроль навчальних досягнень студентів у процесі вивчення аналітичної (неорганічної, органічної тощо) хімії.
- №2:** а) професійна підготовка викладача (за фахом);
 б) підготовка викладача до розвитку дослідницьких здібностей студентів.
- №3:** а) система вправ як засіб розвитку екологічного мислення студентів у процесі вивчення аналітичної (неорганічної, органічної тощо) хімії;
 б) хімічна освіта студентів (за напрямом підготовки) у вищій школі.
- №4:** а) педагогічний процес у вищій школі;
 б) педагогічні умови адаптації студентів першого курсу до навчання у ЗВО.

Завдання 3. Визначте загальноприйняті методологічні параметри науково-педагогічного дослідження та вкажіть методологічні підходи, які доцільно використати (*на вибір студента*):

- Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів (учнів) у процесі вивчення хімії (розв'язування різних типів хімічних задач та ін.).
- Розвиток творчих здібностей студентів (учнів) у процесі вивчення хімії.
- Розвиток дослідницьких умінь студентів (учнів) у процесі вивчення хімії.

4. Розвиток логічного мислення студентів (учнів) у процесі вивчення хімії.
5. Розвиток творчого мислення студентів (учнів) у процесі вивчення хімії.
6. Розвиток аналітичного мислення студентів (учнів) у процесі вивчення хімії.
7. Формування зацікавленості студентів (учнів) до вивчення хімії.
8. Методика впровадження інтерактивних методик у процесі вивчення хімії.
9. Методика впровадження технологій ігрового навчання під час вивчення хімії.
10. Впровадження інформаційних технологій у процесі вивчення хімії.
11. Методика впровадження технологій проблемного навчання у процесі вивчення хімії.
12. Методика впровадження технологій особистісно-зорієнтованого навчання у процесі вивчення хімії.
13. Методика впровадження технологій комп'ютерного навчання у процесі вивчення хімії.
14. Формування екологічної освіти студентів (учнів) у процесі вивчення хімії.
15. Формування у студентів (учнів) потреби в здоровому способі життя у процесі вивчення хімії.

 **Рекомендована література:** 1, 3, 4–6 (8, 10, 11, 15, 22, 28, 32)¹.

Семінарське заняття № 1

СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР І МІСЦЕ У НЬОМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ (наукова конференція)

◆ Питання, винесені на обговорення:

1. Вища освіта як предмет науково-педагогічного дискурсу, провідний фактор соціального і економічного прогресу.
2. Основні тенденції розвитку вищої освіти в сучасному світі.
3. Пошук шляхів підвищення привабливості європейської вищої освіти.
4. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти.

Семінарське заняття № 2

СУЧАСНА ВИЩА ШКОЛА В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ ТА ЗАКОРДОННІ (наукова конференція)

◆ Питання, винесені на обговорення:

1. Вища школа високорозвинених зарубіжних країн і держав пострадянського простору.
2. Вища школа в Україні (стан і тенденції розвитку вищої освіти у сучасному суспільстві, стандарти освіти; сутність, мета, особливості та принципи управління вищою освітою) — обговорення питання на основі опрацювання таких основних документів:
 - ◆ Закон України “Про вищу освіту”.
 - ◆ Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки.

¹ Обов'язкові літературні джерела виділено жирним шрифтом; у круглих дужках — додаткові джерела, в яких висвітлені навчальні питання теми, що вивчається (за вибором студента).

АЛГОРИТМ проведення наукової конференції
(рольова навчальна гра за зазначеною темою семінару):

1. Для її проведення необхідно обрати *головуючого*, який є основним організатором проведення конференції:
 - ✓ виголошує *вступне слово*;
 - ✓ веде конференцію;
 - ✓ надає слово *доповідачам* — *експертам* з питань розвитку вищої освіти у сучасному світі (вчені України та інших країн світу);
 - ✓ надає слово *опонентам* (вчені України та інших країн світу);
 - ✓ підводить короткий *підсумок* після кожної доповіді експерта та доповнення його відповіді опонентом;
 - ✓ виголошує *заключне слово*;
 - ✓ разом з експертами виробляє резолюцію конференції з основних питань, яка обговорюється методом “*акваріуму*” на початку наступної лекції.
2. **Експерти (доповідачі)** та **опоненти** готують доповідь відповідно до теми семінарського заняття, тому їм необхідно:
 - 📖 прочитати *інформаційний* блок за вказаною викладачем літературою та з педагогічних часописів;
 - 👉 ознайомитися з питаннями, винесеними на обговорення під час заняття, та, обравши одну з систем освіти (країну) чи іншу проблему, підготувати *презентацію і виступ* (5–8 хв) на семінарське заняття, зобразити графічно *модель* вищої освіти;
 - 👉 у виступі *експерт* подає коротку довідку про розвиток вищої освіти відповідної країни, розкриває позитивні і негативні тенденції, показує значення для розвитку системи освіти в Україні;
 - 👉 відповіді на запитання.

? Питання для роздумів:

1. Як відомо в Європі йдуть процеси інтеграції в єдину європейську спільноту (Європарламент, єдина валюта, ринок, визнання дипломів тощо). Якою, на Вашу думку, могла б бути найоптимальніша модель вищої школи?
2. Які, на Вашу думку, позитивні тенденції в розвитку вищої освіти в інших країнах можуть бути перенесені на ґрунт вищої освіти в Україні?
3. Що негативного, виявленого Вами, не варто переносити в систему вищої освіти в Україні?
4. Порівняйте статус викладача ЗВО в Україні й світі.
5. Проблема підготовки педагогічних кадрів в Україні та за кордоном (Що спільного й відмінного?).

📖 **Рекомендована література: 1, 3, 4–6 (9, 15–17, 29–31, 34–37).**



АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДИДАКТИКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ (МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ)

Семінарське заняття № 3

ЗМІСТ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. ЗМІСТ ВИЩОЇ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ

(прес-конференція)

◆ Питання, винесені на обговорення:

1. Зміст освіти у вищій школі, його головні компоненти. Стандарти освіти. Головні джерела змісту освіти. Психолого-педагогічні особливості реалізації змісту освіти у вищій школі.
2. Зміст хімічної освіти у вищій школі, його головні компоненти, стандарти освіти, джерела.
3. Побудова моделі фахівця (відповідно до професійного спрямування).

? Питання для роздумів:

1. Проаналізуйте зміст вищої хімічної освіти (мета, завдання, структура, критерії відбору змісту освіти відповідно до мети ЗВО, спеціалізації, навчальної дисципліни, навчального матеріалу, основні джерела).
2. Порівняйте організацію педагогічного процесу та зміст вищої хімічної освіти в інших ЗВО України, у т.ч. й приватних. Чи можна назвати ці моделі змісту вищої хімічної освіти альтернативними?

АЛГОРИТМ підготовки та проведення прес-конференції:

1. Для проведення необхідно обрати **прес-секретаря**, який є основним організатором проведення прес-конференції:
 - ◆ виголошує *вступне* слово, представляє експертів, веде прес-конференцію;
 - ◆ надає *слово кореспондентам*, які ставлять запитання;
 - ◆ надає *слово експертам* з питань змісту освіти (міністру освіти і науки України, ректорам, проректорам, деканам, завідувачам кафедр, вченим-педагогам, психологам, хімікам, соціологам, екологам тощо);
 - ◆ підводить короткий *підсумок* після кожної відповіді експерта на поставлені кореспондентами запитання;
 - ◆ виголошує *заключне* слово;
 - ◆ разом з експертами і студентами, залученими до обговорення проблем, узагальнюють “*коло цікавих ідей*”, висловлених у процесі обговорення, і представляють їх на початку наступної лекції.
2. **Журналісти** (студенти групи) представляють себе, фахові педагогічні чи хімічні видання і після цього ставлять запитання експертам.
3. **Експерти** (6–8 студентів) дають відповіді на запитання, поставлені кореспондентами за темою семінарського заняття, тому їм необхідно:
 - 📖 прочитати інформаційний блок за вказаною викладачем літературою та з психолого-педагогічних джерел;
 - 👉 ознайомитися з питаннями, що винесені на обговорення, та, обравши

проблему, підготувати доповіді;

- ? відповідаючи на запитання кореспондентів, експерт коротко висвітлює суть проблеми.

📖 **Рекомендована література 1–6** (10, 11, 15, 22, 29–31, 34–37).

Семінарське заняття № 4

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (круглий стіл)

◆ Питання, винесені на обговорення:

1. Сутність, структура, закономірності, рушійні сили розвитку, специфіка організації освітнього процесу у вищій школі. Психолого-педагогічні умови його організації.
2. Структура педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти. Принципи навчання як орієнтир у викладацькій роботі.
3. Студентство як особлива соціальна група, психологічні особливості юнацького віку, соціальна адаптація молодшої людини на різних етапах особистісного розвитку.
4. Виконання творчих завдань.
5. Виконання дослідницького завдання.

📖 **Рекомендована література: 1–6** (10–12, 15, 18, 19, 22, 24, 29–31, 34–37).

Практичне заняття № 2

МЕТОДИ, ПРИЙОМИ, ЗАСОБИ, ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

◆ Питання, винесені на обговорення:

1. Методи навчання у методиці викладання хімічних дисциплін у вищій школі.
2. Прийоми навчання у методиці викладання хімічних дисциплін у вищій школі.
3. Засоби навчання у методиці викладання хімічних дисциплін у вищій школі.
4. Технології навчання у методиці викладання хімічних дисциплін у вищій школі. Психолого-педагогічні умови їх впровадження.
5. МікрОВикладання навчального питання з використанням методів, прийомів, засобів, технологій навчання (методичні засади викладання хімічних дисциплін у вищій школі).
6. Аналіз мікрОВикладання.

▼ АЛГОРИТМ підготовки мікрОВикладання:

Головна дидактична мета: набуття первинних умінь і навичок використання дидактичного інструментарію у ЗВО.

📖 Оберіть **навчальне питання** теми хімічної дисципліни відповідно до своєї спеціалізації (неорганічна хімія; неорганічна хімія; аналітична хімія).

📖 Проаналізуйте **зміст** навчального питання.

- ✓ відповідно до теми, цілей, навчального матеріалу виберіть *методи* і *прийоми* навчання та підготуйте дидактичні *засоби*, які, на Вашу думку, забезпечать ефективність його вивчення.

 **Хід** вивчення навчального питання оформіть у вигляді такої таблиці:

| Навчальне питання | Методи навчання | Прийоми навчання | Засоби навчання | Технології навчання |
|-------------------|-----------------|------------------|-----------------|---------------------|
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

 **Рекомендована література: 1–6 (7, 10, 13, 15, 20–23).**

Практичне заняття № 3

ДІАГНОСТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

◆ Обговорення проблеми (“круглий стіл”):

1. Діагностування результатів навчання (сутність, завдання, функції, вимоги).
2. Основні принципи контролю й оцінювання знань. Критерії та норми оцінювання знань студентів. Педагогічне вимірювання.
3. Види, форми і методи контролю та оцінювання успішності студентів. Застосування нетрадиційних форм контролю у ЗВО.

? Питання для дискусії²:

1. Частина викладачів ЗВО вважають поточний контроль знань студентів “школярством” і надають перевагу підсумковому контролю. Інші, навпаки, пропонують безсесійну курсову систему навчання у вищій школі, що ґрунтується на заміні заліків та іспитів середнім арифметичним за результатами поточного контролю. Яку позицію Ви вважаєте більш прийнятною для сучасної вищої школи?
2. Порівняйте традиційні і нетрадиційні форми контролю. Яким формам контролю Ви надаєте перевагу? Чому?

Виконання і захист проектів (робота у мікрогрупах)³

- ① **Тестовий контроль знань** (сутність, організація, переваги і недоліки). Складіть завдання для тестового контролю. У чому особливість комп’ютерного тестування? Запропонуйте програму для проведення такого контролю.
- ② **Міжсесійний контроль** (сутність, організація, переваги і недоліки). Складіть завдання для проведення міжсесійного контролю.

² Обговорення питань для дискусії проводиться методом “Прес”:

- ◆ *позиція* (“Я вважаю, що ...”, “На мій погляд...”);
- ◆ *обґрунтування* (“... тому, що...”);
- ◆ *приклад* (“Так, наприклад, ...”)
- ◆ *висновки* (“Отож ...”, “Підсумовуючи зазначимо, що ...”).

³ Студенти виконують проекти (до 10 хв), обравши певну тему з хімічної дисципліни відповідно до спеціалізації, і презентують їх. Мікрогрупа складається з 3-х (4-х) осіб.

- ③ **Тематичний контроль** (сутність, організація, переваги і недоліки). Складіть завдання для проведення тематичного контролю.
- ④ Важливим показником, що дозволяє порівняти успішність студентів, є **якість** знань, умінь і навичок. Які критерії характеризують цей показник? Назвіть інші показники, що характеризують успішність студентів. Наведіть приклад на визначення показників успішності студентів групи.
- ⑤ **Підсумковий контроль** (сутність, організація, переваги і недоліки). Які види підсумкового контролю, на вашу думку, є найбільш ефективними? Відповідь аргументуйте.
- ⑦ **Педагогічне діагностування** є важливою складовою управління якістю підготовки майбутніх фахівців у вищій школі. З'ясуйте сутність педагогічного діагностування. Якими є підходи до розуміння сутності поняття “якість професійної підготовки”?

 **Рекомендована література: 1–6 (7, 10, 14, 15, 20, 22).**

Практичне заняття № 4 **ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

◆ Питання, винесені на обговорення:

1. Форми організації навчання у ЗВО (сутність, класифікація). Застосування різноманітних форм організації навчальної діяльності студентів (з урахуванням спеціалізації).
2. *Лекція* як основна форма організації навчання у ЗВО.
3. *Семінарські* заняття як форма активної взаємодії та спілкування суб'єктів навчального процесу у вищій школі.
4. *Практичні* заняття як основна форма поглиблення та застосування теоретичних знань, формування та удосконалення вмінь і навичок студентів.
5. *Лабораторні* заняття як основна форма інтегрування теоретико-методологічних знань та практичних умінь і навичок студентів з хімічних дисциплін.
6. Організація самостійної роботи студентів.
7. Завдання. Запропонуйте ефективні шляхи індивідуалізації та активізації самостійної роботи студентів у ЗВО.

◆ Ситуативна навчальна гра (мікрівикладання)

- ◆ підготувати фрагмент одного з етапів заняття, чи вивчення одного навчального питання (за вибором студента відповідно до спеціалізації);
- ◆ для цього фрагменту вибрати методи і прийоми навчання, виготовити дидактичні засоби;
- ◆ провести мікрівикладання, використовуючи вибрані методи, прийоми, засоби навчання, організовуючи самостійну роботу студентів тощо.

▼ АЛГОРИТМ підготовки до заняття:

Основна дидактична мета: набуття первинних умінь і навичок підготовки, проведення і психолого-педагогічного аналізу навчальних занять у ЗВО.

📖 Ознайомтеся з питаннями, що винесені на обговорення; прочитайте *інформаційний* блок теми за курсом лекцій викладача, рекомендованою літературою.

📖 Оберіть *тему* для кожного заняття за навчальною програмою і фаховим підручником чи навчально-методичним посібником.

📖 Проаналізуйте *зміст* навчального матеріалу теми та запропонуйте *методику* проведення заняття:

✓ продумайте *структуру* навчального заняття, його *етапи* відповідно до теми, дидактичних цілей та навчального матеріалу;

✓ відповідно до теми, цілей, навчального матеріалу виберіть *тип (вид)* навчального заняття, *методи, прийоми, форми організації* навчально-пізнавальної діяльності студентів та підготуйте дидактичні *засоби*, які, на Вашу думку, забезпечать ефективність заняття.

📌 **Навчально-методичну карту⁴** до кожного заняття оформіть письмово, вказуючи:

✓ факультет, кафедру спеціалізації та кафедру педагогіки, навчальну дисципліну; курс, групу; місце проведення;

✓ тему;

✓ тип (вид) заняття;

✓ дидактичні цілі (навчальну, виховну, розвивальну мету);

✓ міждисциплінарні зв'язки (з фундаментальними, професійно орієнтованими дисциплінами);

✓ навчально-методичне забезпечення (наочність, роздатковий матеріал, ТЗН, літературу).

Хід заняття (оформити у вигляді таблиці):

| Структура заняття (етапи), навчальні питання, завдання | Методи, прийоми навчання | Засоби навчання |
|--|--------------------------|-----------------|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

📖 **Рекомендована література: 1–6 (7, 10, 14, 15, 20, 22, 23).**

⁴ Навчально-методичні карти занять (лекції, семінарського, практичного, лабораторного) оцінюються лектором (навчальна дисципліна, тема — за вибором студента)

1. САМОСТІЙНА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

| Теми | Навчальні питання |
|----------|---|
| 1 | Місце курсу у системі психолого-педагогічних наук. Міждисциплінарні зв'язки педагогіки вищої школи. Виконання індивідуальних завдань |
| 2 | Сучасний світовий освітній простір. Головні тенденції розвитку вищої освіти в сучасному світі. Виконання індивідуальних завдань |
| 3 | Осмислення Закону України «Про вищу освіту». Сучасна вища школа в освітній системі України та закордонні (порівняльний аналіз). Виконання індивідуальних завдань |
| 4 | Аналіз змісту хімічної освіти у вищій школі; його головні компоненти, стандарти освіти, джерела. Виконання індивідуальних завдань |
| 5 | Структура педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти. Студентство як особлива соціальна група, адаптація та соціалізація молодої людини на різних етапах особистісного та професійного становлення. Виконання індивідуальних завдань |
| 6 | Характеристика найпоширеніших у вищій школі технологій навчання. Дистанційне навчання у вищій школі. Педагогічні умови впровадження технологій навчання у вищій школі. Технології виховання в системі педагогічних технологій. Виконання індивідуальних завдань |
| 7 | Діагностування навчання у вищій школі. Виконання індивідуальних завдань |
| 8 | Форми організації навчання у вищій школі. Самостійна робота студентів. Виконання індивідуальних завдань |

2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

(навчальний проєкт «На шляху до оволодіння педагогічною професією»)

| Теми | Навчальні питання |
|-------------|---|
| 1–9 | Провести психолого-педагогічне дослідження сформованості педагогічної культури та готовності до педагогічної діяльності |
| 3, 4 | Підготувати <i>експертну оцінку</i> системи освіти країни (за вибором студента), у якій розкрити: <ul style="list-style-type: none"> ◆ коротку довідку про розвиток вищої освіти; ◆ позитивні і негативні тенденції; ◆ значення для розвитку системи освіти в Україні |
| 5 | Відповідно до професійного спрямування зобразити наявну <i>модель підготовки</i> фахівця в університеті за умов ступеневої системи навчання |
| 6–9 | 1) Обрати тему (навчальна дисципліна відповідно до спеціалізації) та укласти <i>навчально-методичні карти</i> до занять (<i>лекція; семінарське; практичне; лабораторне</i>). 2) До одного з них підготувати конспект фрагмент заняття для мікровикладання (практичне заняття № 4). 3) Проаналізувати навчально-методичну карту одного заняття і мікровикладання, складених іншим студентом групи |

1. Розподіл балів, які отримують студенти

| Поточний контроль та самостійна робота | | | | | | | НП* | Сума |
|--|-----|-----|---------------------|-----|-----|-----|-----------|------------|
| Змістовий модуль 1 | | | Змістовий модуль 2 | | | | 40 | 100 |
| 15 + 10 (МК) | | | 25 + 10 (МК) | | | | | |
| П 1 | С 1 | С 2 | С 3 | С 4 | П 2 | П 3 | | |
| 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | |

*Скорочення: НП — навчальний проєкт; МК — модульний контроль;
С — семінарське заняття; П — практичне заняття.

Політика виставлення балів:

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- ♦ на **семінарсько-практичні заняття** припадає 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 40;

семінарські заняття — 20 (4 заняття по 5 балів), при цьому:

5 балів — студент виконав усі завдання згідно плану заняття;

4 бали — студент виконав 75% завдань;

3 бали — студент виконав 50% завдань;

2 бали — студент виконав не менше 30% завдань;

1 бал — студент виконав окремі елементи завдань;

практичні заняття — 20 (4 заняття по 5 балів), при цьому:

5 балів — студент виконав усі завдання згідно плану заняття;

4 бали — студент виконав 75% завдань;

3 бали — студент виконав 50% завдань;

2 бали — студент виконав не менше 30% завдань;

1 бал — студент виконав окремі елементи завдань.

- ♦ *контрольні заміри* (2 модульні контрольні роботи за тестовими завданнями трьох рівнів складності, у тому числі в системі Moodle): 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 20;

- ♦ *самостійна робота* та виконання *індивідуальних завдань* оцінюються в межах балів, винесених на семінарські і практичні заняття, модульний контроль, залік;

- ♦ *індивідуальна робота* (виконання індивідуальних навчальних проєктів): 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 40.

Критерії оцінювання завдань навчального проєкту:

1) розроблення навчально-методичні карт до чотирьох занять та самоаналіз чи аналіз одного заняття (дидактичне завдання); максимально — 20 балів:

4 бали — високий (творчий) рівень виконання завдання;

3 бали — достатній (реконструктивний) рівень;

2 бали — середній (репродуктивний) рівень;

1 бал — низький (елементарний) рівень;

2) виконання *психолого-педагогічного дослідження*:

16–20 балів — високий (творчий) рівень виконання завдань;

- 11–15 балів — достатній (реконструктивний) рівень;
- 6–10 балів — середній (репродуктивний) рівень;
- 1–5 балів — низький (студент виконав окремі елементи завдань).

Критерії оцінювання завдань різного рівня складності:

тестові завдання *першого* рівня складності — 0,5 бала за правильну відповідь;

тестові завдання *другого* рівня складності — 1 бал;

завдання *третього* рівня складності — 2 бали.

Враховується: активність студента під час аудиторних занять; самостійність, оригінальність, творчий підхід і своєчасне виконання завдань; посиљна активна участь студента у наукових заходах кафедри (семінарах, конференціях, олімпіадах тощо). Особлива увага звертається на відвідування занять студентом. Відпрацювання занять, пропущених з поважних причин, проводиться за розкладом консультацій викладачів.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечує:

- ♦ обговорення на першому лекційному занятті правил академічної доброчесності, що є виявом етичної культури студента;

- ♦ попередження про наслідки плагіату чи інших форм недоброчесності (їх виявлення в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем завдання, незалежно від масштабів плагіату чи обману);

- ♦ неможливість (заборона) користування мобільними пристроями під час виконання модульних контрольних робіт і самостійних практичних завдань під час аудиторних занять (за винятком часу, відведеного для виконання розрахункових завдань чи задач);

- ♦ обов'язкове посилання на використані літературні джерела під час написання творчих завдань (есе, тез доповідей, наукової статті та інших продуктів);

- ♦ виконання *навчального проекту «На шляху до оволодіння педагогічною майстерністю»* передбачає самостійну, оригінальну науково-дослідну діяльність студента, вияв ним творчого підходу, культури професійного мислення, дослідницьких здібностей, дидактичної культури тощо;

- ♦ побудова графічних (діаграм, гістограм тощо) і табличних зображень, розроблення навчальних (науково-дослідних) моделей здійснюється виключно на основі власних досліджень студента.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

| <i>Оцінка в балах</i> | <i>Оцінка ECTS</i> | <i>Визначення</i> |
|-----------------------|--------------------|---------------------|
| 90–100 | A | <i>зараховано</i> |
| 81–89 | B | <i>зараховано</i> |
| 71–80 | C | |
| 61–70 | D | <i>зараховано</i> |
| 51–60 | E | |
| Менше 50 | FX | <i>незараховано</i> |

2. ПИТАННЯ, ВИНЕСЕНІ НА МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ І ЗАЛІК

Змістовий модуль 1

1. Предмет, об'єкт і завдання педагогіки вищої школи. Місце курсу у системі педагогічних наук. Міждисциплінарні зв'язки педагогіки вищої школи.
2. Понятійно-категоріальний апарат педагогіки вищої школи.
3. Сучасні методологічні підходи у педагогіці вищої школи.
4. Логіка і методи науково-педагогічних досліджень.
5. Основні етапи становлення вищої освіти в Україні.
6. Заснування, історія становлення і діяльність Львівського університету.
7. Розвиток хімічної освіти у Львівському університеті.
8. Основні тенденції розвитку вищої освіти в сучасному світі.
9. Вища школа зарубіжних країн (за вибором).
10. Зміст реформ вищої освіти в Україні. Основні документи про вищу освіту.
11. Інтеграція вищої освіти України у світовий і європейський освітній простір.
12. Сутність, структура, закономірності, рушійні сили розвитку освітнього процесу у вищій школі.
13. Організація освітнього процесу у вищій школі з урахуванням адаптації студентів на першому році навчання у ЗВО, вікових та індивідуальних особливостей студентів, навчально-пізнавальної діяльності студентів.
14. Організація інклюзивного навчання у вищій школі.
15. Педагогічна діяльність викладача вищого закладу освіти.
16. Педагогічна культура викладача ЗВО (культура професійного мислення, культура професійного мовлення, культура професійного спілкування).
17. Педагогічна майстерність викладача вищої школи (сутність, характеристика її складових).

Змістовий модуль 2

18. Предмет і завдання дидактики вищої школи. Основні дидактичні концепції.
19. Принципи навчання як орієнтир у викладацькій роботі.
20. Методи, прийоми навчання у вищій школі.
21. Засоби навчання у вищій школі.
22. Зміст освіти у вищій школі, його основні компоненти.
23. Стандарти вищої освіти.
24. Основні джерела змісту вищої освіти.
25. Аналіз змісту вищої хімічної освіти (мета, завдання, структура, критерії відбору змісту хімічної освіти, основні джерела).
26. Форми організації навчання у ЗВО, їх класифікація. Застосування різноманітних форм організації навчальної діяльності студентів (за фахом).
27. Лекція як основна форма організації навчання у ЗВО (роль і місце лекції у ЗВО, особливості, види, вимоги до лекції, загальна структура, цілі, варіативність застосування методів, прийомів і засобів навчання, оцінка якості).
28. Семінарські заняття як форма активної взаємодії та спілкування суб'єктів навчального процесу у вищій школі.
29. Практичні заняття як основна форма поглиблення та застосування теоретичних знань, формування та удосконалення вмій і навичок студентів.

30. Лабораторні заняття як основна форма інтегрування теоретико-методологічних знань та практичних умінь і навичок студентів.
31. Історія розвитку педагогічного діагностування. Діагностування результатів навчання (сутність, функції).
32. Принципи, вимоги до контролю та оцінення успішності студентів.
33. Види і форми контролю успішності студентів.
34. Методи контролю успішності студентів.
35. Застосування нетрадиційних форм контролю у навчальному процесі.
36. Об'єкти, критерії та норми оцінювання знань студентів.
37. Кредитно-модульна система організації навчального процесу.
38. Самостійна робота студентів (сутність, психолого-педагогічні аспекти організації; її види, рівні, організаційні форми; індивідуалізація, активізація).
39. Технологія навчання, їх класифікація.
40. Структурні складові технології навчання.
41. Характеристика технології диференційованого навчання.
42. Характеристика технології проблемного навчання.
43. Характеристика технології ігрового навчання.
44. Характеристика інформаційних технологій навчання.
45. Характеристика технологій особистісно орієнтованого навчання.
46. Е-навчання. Дистанційне навчання у вищій школі.
47. Психолого-педагогічні умови впровадження технологій навчання у ЗВО.
48. Студентське самоврядування. Інститут виховників у вищій школі.
49. Педагогічна практика як обов'язковий компонент професійної підготовки фахівця.
50. Розв'язування педагогічних задач і ситуацій.

Рекомендована література

Основна (базова)

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. Київ: Либідь, 1998. 518 с.
2. Біляковська О.О., Мицишин І.Я., Цюра С.Б. Дидактика вищої школи. Навч. посібник. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
3. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
4. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності. Навч. посібник. Львів, 2007. 608 с.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 486 с.
6. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навч. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2013. 466 с.
7. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2006. 352 с.

Додаткова (допоміжна)

8. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навч.-метод. посібник. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
9. Бабенко В.В. Основи теорії ймовірностей і статистичні методи аналізу даних у психологічних і педагогічних експериментах: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені І. Франка, 2009. 184 с.
10. Вища школа України і Болонський процес: Навч. посібник / За ред. В.Г.Кременя. Авт. кол.: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук та ін. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
11. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Метод. посіб. для студ. магістратури. Київ, 2003. 316 с.
12. Галузинський В., Євтух М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні. Київ, 1995. 237 с.
13. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. Київ: Академвидав, 2004. 351 с.
14. Ковальчук Л. Практикум з педагогіки: Навч. посібник. Львів: Видав. центр ЛНУ імені І.Франка, 2005. 253 с.
15. Корсак К.В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів / За ред. Г.В.Фокіна: Монографія. Київ: МАУП-МКА, 1997.
16. Кравець В.П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття: Навч. посібник. Тернопіль, 1996. 290 с.
17. Лозинська Н.Б. Адаптація студентів до навчання в університеті та випускників до педагогічної діяльності. Монографія. Львів, 2008. 166 с.
18. Мицишин І.Я. Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії у вищій школі. Навч.-метод. матеріали до вивчення теми "Суб'єкти педагогічної взаємодії у вищій школі" з курсу "Педагогіка вищої школи". Львів, 2007. 56 с.
19. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. Київ: Центр навч. л-ри, 2007. 232 с.
20. Педагогіка вищої школи. Навч. посіб. За ред. З.Н.Курлянд. Київ, 2005. 399 с.
21. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Навч. посіб. Київ, 2005. 239 с.
22. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки. Навч. посібник. Київ, 2003. 504 с.
23. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 1: Навч. посібник. За ред. О.В.Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. 624 с.
24. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 2: Навч. посібник. За ред. О.В.Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. 552 с.

Інтернет-джерела

25. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень. навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2014. 142 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Burhu_Yurii/Metodolohiia_i_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen.pdf (дата звернення: 4.09.2017).
26. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посібник. Дніпропетровськ: ТОВ «Роял Принт», 2014. 416 с. URL: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf> (дата звернення: 4.09.2017).

27. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи. Підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf
28. Закон України «Про вищу освіту». *Голос України*. 2014. №148 (5898). 6 серпня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 5.09.2014).
29. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>; <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 28.01.2019).
30. Руденко В.М. Математична статистика: навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2012. 304 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Rudenko_Volodymyr/Matematychna_statystyka.pdf (дата звернення: 29.05.2018).
31. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. Київ, 2020. 71 с. URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf.
32. Шквир О. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Хмельницький: ХГПА, 2020. 94 с. URL: http://212.111.198.18:88/jspui/bitstream/123456789/217/1/lekci_text.pdf

ІНШІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

33. *Вища освіта України*.
34. *Вища школа*.
35. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна.
36. <http://mon.gov.ua>.
 - ♦ освітні сайти Інтернет;
 - ♦ Інтернет-сторінка кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи і Львівського національного університету імені Івана Франка);
 - ♦ бібліотека кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. Туган-Барановського, 7);
 - ♦ бібліотека хімічного факультету;
 - ♦ наукова бібліотека імені Василя Стефаника (вул. Стефаника, 2);
 - ♦ наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. Драгоманова, 5, 17);
 - ♦ ресурсний центр інклюзивної освіти (кафедра загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка);
 - ♦ педагогічна бібліотека (вул. Зелена, 24).